

ANTONSSON, REINHOLD

Stormächtigste allernådigste konung!
=(Rubr.)=/(Reinhold Antonsson.) =S. impr.=.

1780

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

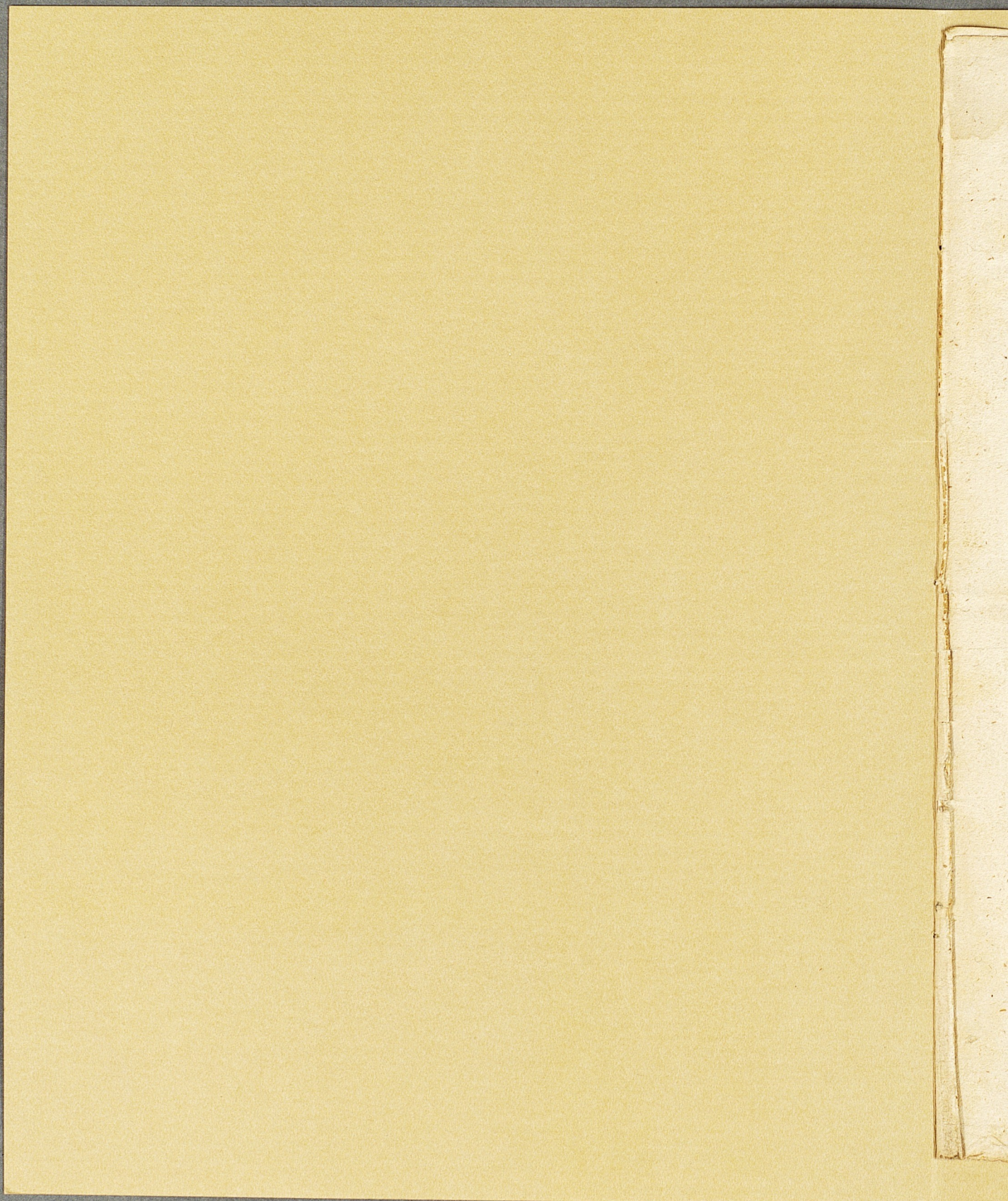
- <http://search.books2ebooks.eu/>

1780

ANTONSSON, R.

Sw Laurel
Fred Sw
Riley land
(Pse)

1700-1839

1780

57.

Jurid. In
Vet. In

Stormäktigste Allernådigste Konung!

ANTONSSON, R.

1700 - 1829

Som Eders Kongl. Maj:ts Nåd och rättwisa, hwarmed alla Eders Kongl. Maj:ts trogne Undersåtare hägnas, gdr jag i djupaste underdånighet mig säker förtröstan, då jag nåddas såka allernådigste beskydd emot det försök til förtryck, som Vice Landshöfdingen och Rid-daren, Högwålborne Herr Baron Ugglä, genom underdånigt Memorial, på et hittills okänt sätt, wägat inför Eder Kongl. Maj:ts å daga lägga.

Högwålborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen, har uti detta underdåniga Memorial icke tagit sig mindre före, än på en gång, utan föregången annan anledning, än egen drift, förändra, sammanstöpä och om hwartannat blanda flere Upsåders Privilegier och rättigheter, hwilka äro belagne uti trenne särfästa Län.

Högwålborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen har icke haft betänkannde wid, at i underdånighet tillstyrka Eders Kongl. Maj:ts, at taga den enas och andras privilegerade rätt, och gifwa den, som icke hittil därtill haft rätt; men jag hoppas i underdånighet, at Eders Kgl. Maj:ts, icke emot hundraårs faststälte Lagar, hwilka, intill denna stund ägt det kraftigaste hägn, sådant tillåter.

Högwålborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen, har vidare underställt, om icke Eders Kongl. Maj:ts tacktes uphäfwa Wermelands Allmoges undfångne Konunga-Resolution af år 1752, som på Allmogens egen underdåniga ansöknung utfallit, och hwaruti de aldrig ändring sökt.

Hwarefter Högwålborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen ansedt det wara obetydeligit, at befullna Magistrater hafwa mishandlat med Stads-Privilegier och rättigheter, och däräs för enskiltä Personer uprättat Monopolistiska hushålls-grenar, Allmogen til förtryck, men den enskiltä til fördel.

Endr Högwålborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen et så widlyftigt wärf angripit, så förestår Högwålborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen lika som i skuggan af detta företagande, at öfwer ända kassa och til infet göra gamla privilegerade Sägwårks rättigheter, inrättade genom Kongl. Wåbud och Nådigste Befallningar, i det Högwålborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen i underdånighet tillstyrker Eders Kongl. Maj:ts, at tillåta Uddewalla, Wennerborgs och Amåls Städer, komma långst up i Norr på själlen, där et sådant Sägwårk på utländsk handel är privilegeradt, at köpa Säg-Timmer hela trettio mil ifrån deras hemwister, på de Skogar, som samma Sägwårk, enligt Skogs-ågarne egit begifwande, enskilt äro förbehållne.

Däremot sådana Säg-Bruk kunde efter Högwålborne Herr Baron och Vice Landshöfdingens tanka, ifrån Wennerborgs och Uddewalla Säg-Timmers privilegerade Handels-districter få köpa Sägbläckar och föra dem trettio mils landwäg up til Sägwårket, hwarifrån Bräd-tillwårkningen lika många mil måste fraktas tillbaka; ty sjöwäg med Bläckarne upföre stora strömfall är omöjlig. Hwilket af Högwålborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen på egit wärkskått exempel grundade och i underdånighet gifne förslag til fri handel, ingalunda medförer nytta för Riket och gagn för en betröckt Allmoge; och det så mycket mindre, som Högwålborne Herr Barons, Vice Landshöfdingens åberopade försök, hwarpå hela denna Högw. Herr Landshöfdingens uttänktä Systematiska upgift til Landsortens hjälp sig stöder, icke är med sanningen öfwerensjämmande.

Ut Norrste-Mån ämärka på Swenska Skogar, som icke kunna leda sitt Säg-Timmer til Swenska waffudrag, och at sådant stedt och än fler, så wäl med Jord-ågarne goda ja och minne, som utan deras wettskap, däróm wittnar årliga försarenheten. Emedlertid är det des bättre, ut på flere år en känd sanning, som icke kan bestridas, at Norrste Mån warit flere år å rad,

X

släng-

Antonsson.

1780.

stängde ifrån förbuden handel, med de Hemmans Skogs-ägare, som kunna leda sitt Säg-Timmer in åt Sverige, hwilket är förekommit, genom de för samma orsak, på Kongl. Befallning inrättade och privilegierade Säg-wärk.

Öfwer sedd ämärkan på Elfwedahls, ifrån Swenske wattudrag belågne Skogar, hwilken blef sequestrerad, yttrade sig, då warande Landshöfdingen Högwälborne Herr Baron Hamilton inför Eder Kongl. Maj:t, och tillsyrkte, at detta Säg-Timmer borde aflappas och göras onyttigt för Norrskt bruk, i fall Kongl. Maj:t pröfwade orädeligit at låta det samma föryttra til Norrskte Undersåtare; Men däremot infom Högw. Herr Vice Landshöfdingen Uggle, som den tiden, jag twet ej under hwad inrättning, ägde något inseende på Elfwedahls Gränse-skogar, til Eders Kgl. Maj:t med Förslag, at samma Säg-Timmer möjeligen med utkomst skulle för E. Kgl. Maj:t och Kronans räkning kunna föras til Clara Elf, som leder sitt watten förbi Carlstad til Wånern, och där sedan säljas med fördel, hwartil Eders Kongl. Maj:t Nädigst samtyckte.

Med Eders Kongl. Maj:ts och Kronans penningar blef därför Säg-Timret med en långt äldre kostnad til Clara Elf wid Fäbäcken i Elfwedahln framkördt, än för det samma sedan uti handel ärhållas kunde.

Högw. Herr Baron, Kammarherren Uggle, blef därpå siffledne Maji månad förordnad som Vice Landshöfdinge antaga styrelsen öfwer Wermelands Lån särskilt, och lått den 2 Junii nästföljande, efter förut ägångne Publicationer uti egen närwaro på Fethäcken i Elfwedahln detta Säg-Timmer genom Auction försälja, då den där tillstådes warande Krono Expeditions-Befallningsmannen Sahlin framwiste Borgaren och Handelsman Lagergrens owilkorliga Fullmakt, at samma Timmer påbjuda och inropa, då ock inropet af Sahlin skedde til 9 Daler 2 a 4 öre Silf:mt för hwarje framkörd tolst Säg-Timmer, ehuru samma Timmer-quantum efter Högw. Herr Barons, Vice Landshöfdingens egit medgifwande uti des underdåniga Memorial, bestod så af goda som Wrak-bläckar.

Genom en sådan expedition upkom det orimneliga tal i Landet, at Handelsman Lagergren i Carlstad wid Fethäcken handlat et quantum Säg-Timmer blandat af godt och wrak för 9 Daler per tolst, hwarigenom ock Eders Kongl. Maj:t återfick full betalning för de penningar som Kronan påkostat Säg-Timret; men en wisk-tek gaf omsider uplysning uti denna gåta. Handelsmannen Lagergren, som utgifwit Fullmagten at uphandla Säg-Timret, hade beledsagat den med det munteliga aftal, at Sahlin ej hade rättighet för honom påbjuda samma Säg-Timmer högre än til 1:3:delst R:ddaler 2 skill. 8 runst., därför som Sahlin inropat Säg-Timret til fyra gånger högre pris per tolst, så måste han gifwa Lagergren quittance, at han af honom upburit Auctions-inropet, och Sahlin sjelf besörja om Timrets betalning. Huru Sahlin til en sådan handel kunnat förledas, den omständighet känner jag icke; men at saken sig så förhåller, bewises af Lit. N. och B.

Det auctionerade Säg-Timret ligger ock än på samma ställe och där wiskertigen ruttnar, om icke Sahlin wil sälja det til et pris, som på det stället kan wara des rätta värde. Det utshjudes ock nu af den olyckelige Krono Expeditions Befallningsman Sahlin til 4 Daler Silf:mt, som är mer än hälften mindre än Auctions-priset.

Med denne sijn Embets-förättning, är det, som Högw. Herr Vice Landshöfdingen Uggle, inför Eder Kongl. Maj:t prunkat på andras befostrnad, under det utseende, som skulle de wara mindre nitiske, mindre omtänkte på Landets wäl, och at Eders Kongl. Maj:ts Embetsman olagligen handhafwa sina anförtrödda Embeten, och öfwerlämna oshydigt folks wälfärd til enskille Personer, at därmed drifwa Monopoliske intriguer den fattiga och elända til förtroge.

Vice Landshöfdingen Högw. Herr Baron Uggle, har, då saken så står, det bästa tilfälle han sig kan önska, at taga det på Fethäcken auctionerade Säg-Timmer, som ännu på samma ställe ligger, antingen för egen eller Eder Kongl. Maj:ts och Kronans räkning, och flotta det enskilt, eller ibland Högw. Herr Öfwersten Grefwe Ewenshjems Säg-Timmer til Skoghall som är Carlstads Utseppnings-platz til Wenersborg, dock at hwarje Stäck, först på Fethäcken, innan den

Kassas utt Elfwen blifwer wederbdeligen til längd och diameter upmått, samt särskilt märke påkastat, och sedan Timret ifrån Lethbacken til Skoghall hela sexton mil, utföre gansta många stödmärkar blifwit flottadt, desamma wid Skoghall efter allmänna gångbara priset til Göttheborgs Herrar Edes Säge-Bruks Interejenter försälja, hwaras uti en redelig handel sanningen warder updagad.

I förhand förklarar jag i djupaste underdånighet på undersåtellig tro och lydno, at Vice Landshöfdingen Uggla, ej kan århålla 2-3:delar af det Capital för Timret, som skall bestå af godt och wrak, wid Lastage-platsen Skoghall, som han för Kronans räkning samma påkostadt innan det kem til Lethbacken, påkostadt Högw. Herr Baron och Vice Landshöfdingen icke blifwer debiterad et Koppar runstycke för hvarwa wärdet af Säg-Timret.

Sådan är Sägtimmer-handelen på Elfwedahlen, och sådan warder den wid en undersökning, bewissigen gjord; och hwilken som det bestrider, talar antingen af okunnighet eller ilwilja, at därmed förledda til skadeliga följder, så för Riket som undersätare. Stulle och Vice Landshöfdingen icke wilja låta försälja Säg-Timret wid Skoghall, utan för egen räkning föra det til Eds Säg-wärk, så kan han icke optimera 2 och 2-3:delar R:dal. per tolst för Timret wid Edet, i anseende til spillning under wägen, och i anseende därtill, at Wraks-wrak däribland uti Wenersborg warder befunnit, hwilket senare i Wenersborg nyttjas til wedbrand utan betalning, då likwäl omskostnaderne upstigit til fyra R:daler per tolst af det quantum som framkommer, utan at räkna wärdet af Baran.

Til Sägtimmers-handelen fördras kändedom och förstånd, eljest går den Handlande förlorad.

På sextio år tillbaka skall wisas i Simäl och Carlstad Städer, det icke öfwer sex Personer bärgat sig wid denna handels men alla andra som den idkat, blifwit til myckenhet, i fattigdom förlatte. Wid en undersökning i denna del om Landets och folkets wälfärd, warder bewist, hwilka med ömhet, idoghet och förstånd, som redelige Undersätare sköta sitt kall, och hwilka, som genom träfel och historier wilja synas i saker sem de icke känna.

På Frisksdals Härads, har jag aldrig sökt ensam Handels-rätt med andras uteslutande, än mindre har Magistraten i Carlstad mig sådant bewilljat. Andamålet synes därför icke för Högw. Herr Baron, Vice Landshöfdingen wara annat, än söka swärta så enskilt Personer som Publique Embetsmän emot sakens och sanningens sammanhang.

Det är hägn jag söker för de Skogar hwarifrån mina Säg-wärk äga sitt Säg-Timmers behof.

Lisebyholms Säg-wärk, har sine enskilt Skogar, af Skogs-ägarena hvarwä bewilljade och wärket därå skattlagt, samt skatt och utlagor nu snart fyratio år dragit. Jag har för tjugu år sedan, samma inköpt, för Tre Tusende R:daler Specie, discretion til säljaren inbegripen. Det war i Rikens Ständers Banque pantsatt, och har i Jordbok mångaldiga år stådt, samt warit under fides publica bewaradt.

Om nu de under detta wärk skrefne Skogar, kunna föreslås at borttagas, som en rättighet för Uddewalla och Wenersborgs Städer, då är Egendomen ruinerad och löpesskillingen förlorad, och då är Kronan skild ifrån årliga Räknan samt Banquen wid återstående Lånet.

Det finbladiga Säg-wärk jag äger i Nors-Elfwen, är et gammalt privilegeradt Wärl wid Trollhättan, och där för publike byggnader utdömt tillika med tvåanne andra, som af Kronan skulle inlösas.

Jag lämnade Kronan min plats utan löfen, och Glorwyrdig i äminnelse Konung Adolphs Friedrich meddelte mig Desz Nådigste Resolution, at wid Nors-Elfwen på egen grund det samma upbyggas.

Detta Säg-wärk har icke några enskifte sig underlagde Skogar i Fryksdahl's Hårad, hvar ifrån det sina Säg-bläckar får inköpa, utan i allmänhet, rättighet förkaffa sig Säg-Zimmer af de Borgare, som i Carlstad å samma tract därmed handla; och så länge jag, som Borgare i Carlstad, haft denne rörelse, så har jag den idkat, och för den betalt högsta stätt ibland Borgerskapet.

Sjesswa Wäret är så belägit, at desamma ingalunda kan erhålla Säg-Zimmer ifrån andra Skogar än Fryksdahlen.

Skulle därföre det blifwa en Borgares rättighet, at icke sälja det Zimmer til Säg-wärket, som det, enligt Privilegier behöfwer, då Säg-wärks-ägaren betalar samma allmänna pris, hwar-med Timret bär på det stället lösas, utan föras til Uddewalla och Wenersborg af des Borgerskap, emot Carlstads urgamla Privilegier, då äro Et Hundrade Tusende Daler Silf:mt för mig förlorade, och Wäret som är anlagt tre fjerdedels mil ifrån Wänern, emot hållen undersökning och stattsättning utur Kronans Jordebok utplånadt. Hvilken skada och förlust, så wäl Öfwersten Ewenhjelm, som och Grefweliga Ehrenpreusska Sterbhuss-Interessenterne måste widkännas, för des ras Säg-wärk på Dahl, hvilka på en och samma tid med mine äro byggde och privilegerade.

Högw. Herr Baron Uggla, anförer uti sitt underdåniga Memorial ytterligare, at Allmogen få för litet för sitt Zimmer, men han påstår tillika, at Allmogen ej kunna sjelfwe wända 1752 års Kgl. Resolution sig til nytta, i anseende därtill, at Allmogen ej sjelfwe skola kunna föra sitt Zimmer til Wänern för de många och beswärtliga flott-leder några och tjugu mil, hwartil skall fordras hela twänne år, och at Allmogen ej skall sedan kunna sälja sitt blandade Zimmer. At flott-lederne äro sådana, medgifwes; men Borgaren måste ju föra och transporterera Säg-Zimmeret genom alla dese beswärtlige flott-leder, och låta samma förlager hela två år sig til skada så ofrukt samma.

Så länge nu Vice Landshöfdingen icke uptagit inköps-priset til Bonden, därest flottnings-kostnaden hela 20 mil, därefter 7 Daler Silf:mts tract öfwer Wänern för hwarje tolst, och sitt tull och omkostnader i Wenersborg, med Commission=depence, mäktare= och wäktare-penningar, landlega och flottnings-kostnad ic, så är af Högw. Herr Baron, Vice Landshöfdingen icke något bewist; Och så länge Högw. Herr Baron, Vice Landshöfdingen ej styrkt, at Timret på andra tracter högre i proportion beräknas än i Fryksdahlen och Elfröedahlen, i anseende til betalnings-sättet, angripes ju en och annan utan orsak, alt som Högw. Herr Barons, Vice Landshöfdingens wälbehag, bättre eller sämre nit, sig hwälfwer.

Sägtimmers-priset til Allmogen, rättar sig efter flottnings-kostnaden. Det blifwer således ofog emot Upslads-Borgare, at påstå, det de handla illa med Allmogen, innan genom försälgnings-priset kan å daga läggas, at de kunna gifwa mera.

Flere Handlande ska icke priset för Allmogen, twärkom det sälles.

Ju större Consumtion af Skogarne, des mera förfaller wärdet af Waran wid försälgningen, och Bonden får i första hand widkännas största förlusten, to inköp och omkostnader måste räknas. Och då Säg-wärken wid Edet får Zimmer til öfwerflöd, blifwer affättningen ringa och handelen afladnar.

Jag kan trygt i underdånighet försäkra, at en Upslads-Borgare förtjenar icke 1:3:del's R:dat. på en tolst Säg-bläckar, hwilket icke utgör sex procent, för hans i handelen lagde penningar, sedan alla omkostnader äro afdragne och skador ärfatte.

Denna sanning kan icke wid en undersökning bestridas. Orsak är därföre icke at klaga öfwer Allmogens ringa pris, icke eller är då tid at kasta skugga på egne Medborgare och Landets Borgerskap, enär icke andra uppgifter med skäl af Högwälborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen kunna företes.

Att jag sålbt Sägtimmers-handelen i Elfvedahlen til Öfversten Högw. Herr Grefwe Ebbens
Hjelm är en ditt, men icke samning, jag wil icke betala en plåt för at få oinfränkt handel i fem-
tio år på Elfvedahls Sägtimmers-handel, för at i den delen hjelpa Allmogen, är Ebbenhjelmiska
Sägwärket inkräktat, mycket mindre har jag, som kände denne närings-grenen, kunnat för den sam-
ma begära penningar. Så länge jag ärenderade Ebbenhjelmiska Sägwarcket, så länge idkade jag
Sägtimmers-handelen, men icke längre. Att säga det Elfvedahls-handelen notijas som Öfversten
Ebbenhjelm's egendom, det är det samma som säga, at Carlstads Stad hörer Grefwe Ebbenhjelm
til. Som Borgare idkar Öfversten handelen, och för den stättar Högw. Herr Öfversten.

Äfwen som det strider emot sammanhanget, at påstå, det berörde twänne Håraders Skogar
ndergådt nu några år hårdare medfart än för. Tull-Specialer, Blockbcker och Factors-Längder
i Wennerborg, hwilka alla äro Publica papper, stola wisa motsatsen.

Eders Kongl. Maj:t, har på Allmogens i Fryksände underdånige ansöknig, Nådigst gifwit
tillstånd sälja en Fryksände Kyrkas Skog af en mils längd tät wid gränsen. Denna handel war
efter min öfvertygelse skadelig, då tusende sinom tusende unga Trån på en gång böra borttagas.
Genom ödmjuk föreställning til Ed. Kgl. Maj:t's Befallningshafwande i Örebro, sötte jag 2:ne gånger
sådant förekomma, medelst utbedjande af Landshöfdingens underdånige skrifwelse til Ed. Kgl. Maj:t, men
Auction gick i wärkställighet. På Auction såg jag min skyldighet wara, at Skogen inropa, för
at frisa den ifrån utförelse på Norriget. Innom sex år är jag skyldig borttaga hwart Tråd, och
fyra äro redan ledna. Om det ej wore emot undersätelig tro och lydno, så har detta Säg-Tim-
mer kunnat säljas til Norriget, då jag fått Tre R:daler för hwarje tolst på skället; men nu se-
dan jag huggit och frambrödt det til Swenskt wattudrag, och sedan hela 16 a 18 mil desamma
flottadt til Wånern genom många swåra strömsfall och olägliga ställen, så är jag glad få sexton
Daler Silf:unt för alt bästa urwal per tolst. Det samre Säg-Timmer nyttjas til Wedbrand och
i Husbyggnader, men frackt och omkostnader på desamma för hwarje tolst äro lika stora.

På detta Timret, som ligger mig nu til last och ökt behofwet för Sägwarcken, är icke annan
förtjenst, än at kunna freda desamma ifrån Norrige och til Eders Kongl. Maj:t's nytta wända,
hållt för hwarje tolst i Tull och umgålder århållas, som jag tror, icke långt ifrån 1 R:dal. specie.

Flottnings-kostnader utgöra för hwarje tolst 2:3:del's R:daler, som är Dagswårkskarlars för-
tjenst, hwarmed de betala sine utlagor.

Wid en undersökning, framkomma sådane samningar, och då först finner Eders Kongl. Maj:t
Nådigst, hwilka som nära sig sjelfwe på egen slit och omtänka, äfwen de som söka bygga sin-
tycka på andras bekostnad.

Att Sägtimmers-Allmogen berättas af Högwålborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen
wara fattig och utblottad, där jag för mina Sägwarck handlar Bläckar, är stridande emot beska-
fenheten; twärtem, Fryksdahl's Hårad, som består af sex Socknar, äger endast en enda, som
drifwer ärlig Sägtimmers-handel, och utgör knapt sexton hela Skattehemman. Denna Socken,
är efter sitt Hemmantal, den förmodnaste som jag tror kan finnas under Sweriges Krona.

Trenne Skattehemman endast skulle icke kunna wårderas under en Million Dal. Smt. Allmogen
är icke i skuld, hwarken hos Kronan eller Private. Dese Hemman äga wäl ungefärligen sextio a
huttio Torpare, några af dem hafwa hwarken jord eller brukning, utan föda sig med Säg-Tim-
mers huggande och flottande. Sådane äta wist Bark ofta, men icke har det mig witterligen händt
nu några år å rad. Andra Torpare åter gifwes til en stor mängd, som föda ifrån 8 a 12 til
16 Kor hwardera och en myckenhet Små-creatur: där säljes många Skeppund Smår och ganfka
mycken Fogel. Sjelfwa Hemmans-Jordägare äro ganfka wålmående. De äga wackra hns med
den snyggaste inredning. Här får man se Bondens taf inlagde med det finaste Snickare-arbete,
så at icke bättre på något det bästa ställe i Lånet kan gifwas. Sjelfwa situation är den yppersta
som kan hufkas. Den täskar däruti med Eders Kongl. Maj:t's härligaste Kongsgårdar. Fiskrike
wgt

svatten och de tåkaste strömfäll pryda dese lägenheter. Flere Hemman i Denne Socken äro af enahanda bestaffenhet.

En sådan beskrifning hörer gdras öfwer Fryksdals Sägtimmer-Allmoges ägor och egendommar, som dock undfallit Högwälborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen, samt han är upfödd i Vänet och i flere år förut öfwer Gränsefogarne haft inseende, hvarunder han ägt tillfälle om Landets förmåner göra sig underrättad.

Min egendom och mina Sägtwärf äro så situerade, at jag med mera bekvämlighet än någon annan kan handta til Bondens utkomst, och så gör jag. Icke des mindre bemödar sig Högwälborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen borttaga mina Sägtwärf genom sin underdåniga upgift til Eders Kongl. Maj:t, och göra dem onyttige, samt uplåta min fastighet wid Nors-Elfven til andras nyttjande för infet; men Gudi lof? Konung GUSTAF den III. sitter på Thronen då målnen stillas, sanningen frambruter och rättvisan aldrig bortstundas.

Det är endast två a tre år sedan det förslag inkom til Eders Kongl. Maj:t ifrån Eders Kgl. Maj:ts Commerce-Collegium, om icke Norrste Lurendragerie-handelen skulle stadna med Swenskt Sägt-Timmer, om Gränsefogarne för hvars mans handel blefwo uplåtna, hvarigenom Allmoget kunde få bättre betalning för sine Sägtbläckar, men blef då icke af Eder Kongl. Maj:t antagit. Nu kommer det på nytt, förklädt, under andre ogrundade skäl.

Timmer-handelen från Swenska sidan at Norrige, kan så mycket mindre genom flere Inhemfse Handlande förekommas, som, då Norrste Borgaren med fördel betalar Tre R:dal. per tolst, är ej den Swenska i stånd, at därfore mera än En R:daler årlägga.

Christiania och Friedrichshall, ligga desutom, så til sägande, i stufwudörren på Wärmelands Gränsefogar, däremot Götheborg och Udderwalla mångfaldige mil därifrån: endr härtil lägges, at Norrste Borgaren, hvars Sägtwärf äro belägne wid utskleppnings-platsen i Christiania och Friedrichshall, Norrste Borgaren jämwäl är fri för alla umgälder i Norriget, på alla Bräder som tillwäntas af Swenskt Sägt-Timmer, så finner Eder Kongl. Maj:t Nådigt, at då frækt och umgälder upgå för en tolst Sägtbläckar, innan de där af tillwäntade Bräder i Fartyg äro inseppade til utrikes orter, först til Edet 2 och 1-3:dels R:daler, och sedan ifrån Edet til Skepps, med utgående Tullen til 1 R:daler Specie förmodeligen, så äro 3 och 1-3:dels R:daler medtagne til omkostnader på en tolst Sägtbläckar i Swerige, då i Norrige med frækt och allt ifrån Gränselinien ej läter upgå 1 R:daler. Utom allt detta, handla de Norrste med bättre utkomst med En-gelste Undersätare, än Swenske Män.

Då sådant tages för fast, tills annorlunda bewises, så läter Eder Kongl. Maj:t Nådigt inhämta, at Swenska Bonden i alla tider finner räkning med Norrst Man handla Sägtbläckar, så framt icke Eder Kongl. Maj:t, först på Wärmelands Bräder och Bläckar aflår all Tull och afgift, och därnäst tager 2-3:delar för Kronan af depeneen uti stotnings-omkostnader, hvarigenom Eders Kongl. Maj:ts Undersätare blifwo i stånd hålla lika pris med Bonden, som de Norrste för des Sägt-Timmer affalur. Om Eders Kongl. Maj:t emedertid och inomdes tåcks anbefalla tjugu at handla där en handlar, så faller Waran i wanpris, af förut anförde orsaker, och Stogarne på några år blifwo helt och hållit medtagna, Swenska Jern-handelen och Swenska Naviga-tion för framtiden til obotelig skada.

På Eders Kongl. Maj:ts Nådige befallning, bewandrade för några år sedan Herr Bergs-Rådet Bjuggren och Herr Härads-höfdingen Ferner Wärmelands Gränsefogar, då deras underdånige berättelse innehöll, at endast en tiondedel af desamma är i behåll.

Om denna Relation är accurat, så nog medhinna Swenske Sägtwärfen snart öda den, och hwad Swenske Bonden sedan skall leswo af, blifwer en annan fråga, i synnerhet uti Nordmarks Härad, där Hemmanen äga en swår jordmohn. Och skulle än 1729 års Förordning uphåwas eller icke, läter ej sådant göra til saken, ty den hafwer aldrig varit efterleswad och kan ingalunda

Da til efterlefnad ställas. Den, som den upfatt, läser i wisa delar ej hafwa kändt Wärmelands Skogar. Uti samma Förordning tillåtes, at hugga til Sägbläckar alla Trån som icke hålla 24 tum i lilländan, men at de skrige böra utkrönas och fredas. Sådane Tråd hafwa aldrig i Wärmeland funnits, om icke före Konung Olof Träteljas tid, då Wärmelands Skogar ifrån werldens begynnelse städt ordrde. De innehålla minst sjuttio fots längd och äro tjenlige til Stormast på et Krigs-Skepp eller Ost-Indiesfarare, hwarå wärdet blefwo anseeligt.

Högwälborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen, har skwen framdragit et exempel emot mig af några Sägtimmers-Handlars anförde klagomål; men det folket förde icke sin utan annan mans talan, och då de fingo anwisation af Eder's Kongl. Maj:ts Nådigste Utslag til wederhörligt forum, så blefwo de så tyfse, som Högwälborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen blifwer, om i anledning af des Memorial, Saken til undersökning remitteras.

För skrigit rörer Högwälborne Herr Baron, Vice Landshöfdingen atsingan kunnskap om Sägtimmers-handelen, då Högwälborne Herr Baron och Vice Landshöfdingen påstår, för Borgaren plikt och Confiscation å det Timmer han handlar, som innehåller minst 12 tum's diameter i lilländan, endr Ståcken är Rotstäck, och 10 tum, då det är Toppstäck, hälst Trådet wid sådan tjocklek, enligt Vice Landshöfdingens ord i Memorialet skall wara fullmoget. Beware Gud om detta wore sanning, wore Swerige i den uslaste belägenhet på Skog-tilgång. Man bör hålla det för et nådigs-wärk emot Skogen, at hugga en så ung fuhra, hwar's sex alnars Rotstäck icke i toppen äger mer än 12 tum; ty af hwart Tråd kunde då ej bekommas mer, än en sex alnars Stäck, däremot en fuhra icke bör huggas, innan däräs fås 3 a 4 Stäckar, då den sista eller skwersta Stäcken, bör hålla 12 tum i toppen, men Rotstäcken ifrån 14 til 16 a 17 tum i toppen, utom des, kunde den icke til Sägwärken med utkomst säljas. Et Tråd är icke fullmoget, innan det begynner wisa torra qwistar i toppen, om det är friskt, och för bör det ej rätteligen så huggas.

Sådan Lag är i Norriget, där Bråd-handelen drifwes med fördel. De största Tråd huggas och de unga fredas för tillwärande. Skulle däremot et Tråd på sex alnars längd wara fullmoget, då det håller 12 tum i lilländan, så kunde icke i hela Landet finnas et Tråd som dugde til Hjulstäck wid en Qwarn, än mindre uti Bergwårks-rörelsen. Tio-tums Timmer är i Wennerborg för Eder's Sägwärken icke Handels-Wara. Den anses för wraks-wrak wid finbladiga Sägwärk. Den duger därföre icke för Upstads-Borgare i handel, utan at ståra hemma-i Landet til Wraks-bräder och nyttja til eget behof.

Allernådigste Konung!

En så omständelig förklaring som denna, tillåt icke tiden före Juldagarna, då den af Landshöfdingen Magistraten förelagde tid til förklarings afgifwande bestod af några få dagar wid Sermonen, som til Eder Kongl. Maj:t war ingifwit, utan at utlösa det skrifwit på Carthå Sigillatä mot betalning til Lands-Cancelliet, bönsfaller därföre underdånigt, at denna min underdåniga förklaring icke des mindre må komma i Consideration wid Sakens företagande, och at Carlstads Stads rättigheter och mina privilegirade Sägwärk måga få äga bestånd, så länge alt, hwad Vice Landshöfdingen Baron Ugglå skrifwit, icke är bewisligt; Men skulle det befinnas wid en undersökning, at Privilegier och rättigheter äro misbrukade, och at med Allmogens är misshandlat, så straffa då Nådigste Konung den som är brottslig, genom uphäfwande af alla de rättigheter, som han misbrukat.

Uti all underdånighet, har Nåden framhärda

Eder's Kongl. Maj:ts

Allerunderdånigste och tropsktigste undersåte och tjenare.
Reinhold Antonsson.

Alt denne Afskrift, är lika lydande med sjelfwa Hufwudskriften, som til Hans Kongl. Maj:t är stald, det intyggar med Embetes underskrift under Stadens Sigill. Carlstad d. 13 Jan. 1780.
Pehr Billing.

Nådman och Stads-Secreterare.

lit. U.

Lit. A.

Då nå Sfwertken och Riddaren af Kongl. Swärds-Orden Högwärdborne Grefve Herr Carl Gustaf Edvenhjelrn och Lagmannen Högåble Herr Reinhold Antonsson mig genom 2:ne goda Män bud fickat, för at få säker underrättelse och bewis om försäljandet af det wid Sjdn Despen sequestrerade, och sedermera til Clara Alf framfractade Säg-Timmer, hwilket d. 2:dra Junii näst. wid Lethbacken i Elfwedahls Härad och Dahlby Socken på Auction försälbes: Så kan jag ej annat än lämna det sanfärdiga betyg, at jag wäl hade Handelsmannen Lagergrens owillkorliga Fullmagt at inropa Timret, men efter muntelligit aftal endast för 2 Daler 10 och 2/3:delS bre S:mt per tolft; men at jag på eget bewäg inropade det för 9 Daler 2 a 4 bre dito mynt tolften. At jag mig förhandlat, det har jag sedermera, då jag det åter utbudit, fått årfara, och stättar mig i tillig om jag kan obtinera 4 Daler Silf:mt per tolften. Förrestad den 1 September 1779.

Jonas Sahlin.
(L. S.)

Lit. B.

Det Säg-Timmer, som Expeditionens Krono-Befallningsmannen Herr Jonas Sahlin, inropat på Auction i Elfwedahlen och Dahlby å Lethbacken den 2 sist. Junii för min räkning til 9 Dal. 2 a 4 bre S:mt per tolften, transporterat på Herr Befallningsman Sahlin efter mitt munteliga tilstånd ej war at inropa Timret efter min utgifne Fullmagt högre än 2 Dal. 10 och 2/3:delS bre S:mt tolften; Således äger Herr Befallningsman Sahlin öfwer detta Säg-Timmer en fri disposition, at därom sluta med hwilken han kan åtkomma; Betygas af Carlstad den 26 Aug. 1779.

Sven Lagergren S:son.
(L. S.)

Att Bilagorne Lit. A. och B. äro med sine Hufvudskriffter enlige, det betygat under samma förbindelse som förut. Carlstad ut supra.

pebr Billing.

www.books2ebooks.eu